

### DAMJANA ČERNE

Igralka Damjana Černe je v obdobju zadnjih dveh let opazno zaznamovala gledališko dogajanje, saj v spektru številnih markatnih vlog znova izkazala izjemen igralski talent, senzibilnost, načelnost in odgovoren čut za kolektiv(no). V omenjenih štirih vlogah je izrisala raznovrstnost svojega izraza, ki se vsakič znova odmerjeno stopi z dano režijsko poetiko, obenem pa ohranja svojo unikatno, sebi zvesto izvajalsko držo, ki je zmeraj enostavno nenadomestljiva. V odrskem telesu, gibu, besedi in pogledu Damjane Černe je vedno nekaj neulovljivega in unikatnega, hkrati pa neverjetno bližnjega, prizemljenega, »domačega« ... Zdi se, da ni gledališke poetike in igralskih izzivov, ki jim ne bi bila kos, v njej je nekaj večno raziskujočega, duhovno mladostnega, igrivega in vendar tudi načelnega.

V uprizoritvi *Angeli v Ameriki* (režija Nina Rajić Kranjac, 2023) je Damjana Černe z odlično spretnostjo odigrala več vlog/likov (Hannah Pitt, Ethel Rosenberg, rabin Chemelwitz, Rajskovrtov) in jih v njihovi kontradiktornosti prepričljivo naselila v svojo govorico telesa, s premišljenimi glasovnimi akcenti in fizični markantnosti. V uprizoritvi je vrhunsko izvedla niz zahtevnih monologov, ki so kot znak nizanja odlično dramaturško povezovali celoto uprizoritve kot take. V enem samem dogodku je s svojo pretajeno ekspresijo upodobila kompleksne ekstreme, vse od maskulinih do »punčkastih« figur, od učinka brezskrbne hihitavosti do stroge okorelosti.

V *Jati* (režija Žiga Divjak, 2024) je suvereno vstopila v samosvojo narativnost, ki jo pogojuje dokumentaristična nota uprizoritve. Kot del »pripovednega kolektiva« se je Damjana Černe odlično znašla v asketski podobi dogodka, ki je na prvem mestu stavil na polnost, prepričljivost in nepredvidljivost pripovedovanja. Njena beseda, stavki in tempo pripovedi so bili sugestivni, hkrati pa nekako spontani, dostopni in prav zaradi odmerjene nenarejenosti verjetni in polni potenciala za gibanje med emocijami in razumom, ki se gibata okoli bistvenih ekoloških vprašanj in tudi eksistencialnih strahov. Njeni pasusi (gre za avtorski projekt) so zaznamovani s toplino, skrbnostjo, empatijo, detajli, ki pogosto govorijo o nujnosti povezanosti in skupnosti. V uprizoritvi, kjer kompozicija igralske zasedbe tako rekoč parafrazira strukturo ptičje jate, je Černe vstavila tudi moment »materinske note«, a na izjemno discipliniran in pretajen način.

V projektu *Dodekalogija* (režija Tomi Janežič, 2025) je igrala v dveh uprizoritvah, in sicer v *1974* in *1976*. Zablestela je v »transdokumentarni« igralski figuri Damjane, ki jo zaznamuje pikrost in pronicljivost. Z živahnim primorskim temperamentom in melodičnim narečjem je natančno vnesla pravo razmerje med komičnostjo in melanholijo, v celostnem pogledu pa nad dogajanjem bdela kot nekakšna matriarhinja v vsej svoji senzibilnosti in načelnosti. S svojimi humornimi inserti melodramatično dogajanje prebada z elementi inteligentnega humorja, katerega srž najde v sebi sami, zato tudi na občinstvo učinkuje skrajno nalezljivo in s potenciali identifikacije. Kot klepetava in »gajstna« nona izstopa v svoji dostopni, a nič manj samovoljni podobi.

Damjana Černe je igralka neusahljive energije, ki ves čas raziskuje in odkriva svet okoli sebe, hkrati pa lucidno razkriva sebe in seva užitek v igranju – ki je tudi nekako osišče njenega izraza, vedno na poti novega raziskovanja, čudenja in iskanja izzivov, ki bi preizprašali že poznano. Prav to nenehno izumljanje same sebe, ki je vse prej kot enostavno, je ključna značilnost nje kot igralka, ki nikoli ne poseže po bližnjicah všečnosti, a kljub temu ostaja pristna in hkrati izrazito specifična.